

Fővárosi Ítéltábla
9.Pf.20.330/2016/4/II.

A Fővárosi Ítéltábla az Illés Levente Ügyvédi Iroda (**felperesi jogi képviselő címe**, ügyintéző: dr. Illés Levente ügyvéd) által képviselt **felperes neve** (felperes címe) felperesnek – a dr. Neparánszki Nándor jogtanácsos által képviselt **alperes neve**(alperes címe) alperes ellen **közigazgatási jogkörben okozott kár megtérítése** iránt indult perében a Budapest Környéki Törvényszék 2015. október 9. napján meghozott 13.P.20.017/2015/25. számú ítélete ellen a felperes 27. sorszámon előterjesztett fellebbezése folytán meghozta a következő

í t é l e t e t :

A Fővárosi Ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletét helybenhagyja.

Kötelezi a felperest, hogy fizessen meg 15 napon belül az alperesnek 80.000 (nyolcvanezer) forint másodfokú perköltséget és az államnak külön felhívásra 283.300 (kétszáznyolcvanháromezer-háromszáz) forint fellebbezési illetéket.

Az ítélet ellen fellebbezésnek nincs helye.

I n d o k o l á s

A felperes megváltoztatott keresetében kérte, hogy a bíróság kötelezze az alperest elsődlegesen a Ptk. 349. § (1) bekezdése, másodlagosan a Ptk. 339. §-a alapján 3.541.393 forint – 2.541.393 forint vagyoni és 1.000.000 forint nem vagyoni – kártérítés és járulékai megfizetésére.

Az alperes érdemi védekezése a kereset elutasítására irányult.

Az elsőfokú bíróság ítéletével a keresetet elutasította. Kötelezte a felperest, hogy fizessen meg az alperesnek 15 napon belül 183.550 forint perköltséget, valamint az államnak külön felhívásra 220.260 forint le nem rótt eljárási illetéket.

Ítéletének indokolásában idézte az 1959. évi IV. törvény (Ptk.) 349. § (1) és 339. § (1) bekezdését. Rögzítette, hogy az alperes ellenőrei hatósági ellenőrzés céljából léptek a felperesi üzem területére, államigazgatási jogkörben jártak el, és miután a felperes részben arra alapította keresetét, hogy az alperes nem tett eleget a jogszabályban meghatározott kötelezettségének, azaz az intézkedését nem foglalta jegyzőkönyvbe és nem hozott határozatot sem, ezért a perben a Ptk. 349. § (1) bekezdését és 339. §-át együttesen kellett alkalmazni. Az elsőfokú bíróság idézte a 66/2006. (IX. 15.) FVM rendelet (FVM rendelet) 3. § (3) és (4) bekezdését, valamint 4. § (1) bekezdés c) pontját. Az alperes részéről eljáró állatorvosok tanúvallomása alapján arra az álláspontra helyezkedett, hogy az FVM rendelet felperes által hivatkozott 3. § (3) és (4) bekezdésével szemben a perben elsődlegesen a 4. § rendelkezéseit kell alkalmazni. A 4. § (1) bekezdése alapján pedig az ellenőröknek lehetősége volt arra, hogy további vizsgálat nélkül ártalmatlanításra utalják a nagyfokú érzékszervi elváltozást

mutató állati eredetű élelmiszereket. Azzal tehát, hogy további kiegészítő vizsgálatokat nem végeztek, nem sértettek jogszabályt. Az elsőfokú bíróság a kihallgatott tanúk vallomásait részletesen értékelve arra a következtetésre jutott: a felperes nem tudta bizonyítani, hogy a termékei az ellenőrzés időpontjában nem voltak romlottak. Nem bizonyította ezt a mikrobiológiai vizsgálatról készült jegyzőkönyv sem – mivel az kész termékekre vonatkozott – és az Állatorvos-tudományi Egyetem professzorának írásbeli nyilatkozata sem, hiszen az a perbelitől eltérő pácolási körülmények alapján foglalt állást. Az elsőfokú bíróság kitért arra is, hogy az üzemvezető által az ellenőrzéskor biztosított dokumentumokból nem volt megállapítható a termékek pácolási ideje. A kádban lévő termékek észlelhető bűzét pedig a hatóság tanúinak vallomása alapján tényként elfogadta. Valóban nem felelt meg a jogszabályi rendelkezéseknek, hogy az alperes az ellenőrzésekor nem hozott határozatot. Azonban ennek nem volt jelentősége, mivel a felperes üzemvezetője önként végezte el a termékek ártalmatlanítását. A tanúvallomások alapján az elsőfokú bíróság azt is valószínűsíthetően fogadta el, hogy a termékek megsemmisítésére nem az ellenőrök adtak utasítást, hanem azt az üzemvezető saját hatáskörében tette meg. Az elsőfokú bíróság rámutatott, a felperes üzemvezetője a hatósági ellenőrzésről készült jegyzőkönyvet minden kifogás nélkül aláírta, és a húskészítmények ártalmatlanítását a felperes másik alkalmazottja sem kifogásolta. A felperes az ellenőrzést követő elektronikus levelezés során sem sérelmezte az alperes ez irányú intézkedését. Az elsőfokú bíróság nem tulajdonított jelentőséget annak, hogy az üzemvezető nem volt a felperes képviselőjére jogosult. Egyrészt az üzemvezető magát a felperes képviselőjének tartotta, másrészt képviselői jog nélkül is tiltakozhatott volna az alperes intézkedése miatt. A felperes egyébként a nem vagyoni kára bekövetkeztét sem bizonyította. Az elsőfokú bíróság a jogalap bizonyítottságának hiányában mellőzte a felperes könyvszakértő kirendelése iránti bizonyítási indítványát. Az elsőfokú bíróság megítélése szerint a felperes a bizonyítási kötelezettsége ellenére nem bizonyította, hogy az alperes magatartásával, mulasztásával neki jogellenesen kárt okozott, ezért a keresetet elutasította.

A felperes az ítélet elleni fellebbezésében elsődlegesen azt kérte, hogy a Fővárosi Ítélet az elsőfokú bíróság ítéletét változtassa meg, az alperes kártérítési felelősségét a Ptk. 349. § (1) bekezdése alapján mind a vagyoni, mind a nem vagyoni kár vonatkozásában állapítsa meg és kötelezze az alperest a módosított kereseti kérelemnek megfelelően 2.541.393 forint vagyoni és 1.000.000 forint nem vagyoni kártérítés és ennek 2013. szeptember 24-től a kifizetésig járó kamatai megfizetésére (1952. évi III. törvény (Pp.) 253. § (2) bekezdés). Másodlagos fellebbezési kérelme mind a vagyoni, mind a nem vagyoni kár vonatkozásában az alperes kártérítési felelősségének a Ptk. 349. § (1) bekezdése alapján történő megállapítására és az összegszerűség körében az elsőfokú ítélet hatályon kívül helyezésére és az elsőfokú bíróság új eljárásra és új határozat hozatalára utasítására irányult (Pp. 252. § (3) bekezdés).

Álláspontja szerint az elsőfokú bíróság a bizonyítékokat tévesen értékelte, és ennek következtében jogellenes döntést hozott. Az elsőfokú bíróság az ítéletét gyakorlatilag az alperesi tanúk által előadottakra alapította, és indokolatlanul kirekesztette a felperesi tanúk vallomását, továbbá nem helyezett kellő súlyt az általa is megállapított alperesi jogsértésekre, és indok nélkül értékelte a felperes terhére, hogy a képviselői joggal nem rendelkező munkatársa nem tiltakozott a jegyzőkönyvben jogellenesen nem rögzített intézkedéssel szemben. Az elsőfokú bíróságnak a peres felek tényállításai alapján elsősorban arról kellett döntenie, hogy a termék romlott volt-e, másrészt hogy annak a megsemmisítése kinek az akaratából történt. Hangsúlyozta, hogy az alperes ellenőrei hatósági jogkörben jártak el, tehát a felek között alá-fölé rendeltségi, hatósági jogviszony volt. Kiemelte, hogy az alperes munkatársai akkor is megszegték a FVM rendelet 3. §-ának (1)-(4) bekezdését, ha az ellenőrzött termékek valóban romlottak voltak. E jogszabályi rendelkezéseknek éppen a hatósági jogviszony alá-fölé rendeltségi jellemzője miatt van garanciális és alapvető bizonyítási szerepe. A felperesnek ugyanis a jelen perben egy negatív tényt kell bizonyítania, hogy a termékei nem voltak romlottak. A jogszabály éppen ezért a hatóság kötelezettségévé teszi, hogy az

arra utaló jelek alapján a termék emberi fogyasztásra alkalmatlanságáról szigorú szabályok szerint, részletes jegyzőkönyv felvétele mellett elkülönítéssel és vizsgálatokkal meggyőződnek. Ha nem így jár el, az ellenkező bizonyításig a termék emberi fogyasztásra alkalmatlanságát nem állapíthatja meg sem a hatóság, sem a bíróság. Ezzel szemben az elsőfokú bíróság éppen fordított helyzetből ítélte meg ezt a kérdést, amikor a felperes által csatolt mikrobiológiai vizsgálati eredményt, gyártmánylapokat, pácolási naplót elégtelennek tartotta. Sérelmezte, hogy az elsőfokú bíróság az alperesi tanúk vallomását, akik nem vitásan meghallgatásukat megelőzően több évvel jártak az üzemben, minden felperesi bizonyítékkal szemben aggálytalannak fogadta el. Az elsőfokú ítélet megállapításaival szemben az alperes tanúi nem állították egybehangzóan, hogy az állati eredetű termékekben nagyfokú érzékszervi elváltozás lett volna, és dr. **B.** azt is elismerte, hogy ők semmisítették meg a termékeket. **K.** a tanúvallomásában semmilyen konkrétumra nem emlékezett a felperesi üzemmel kapcsolatban, kizárólag olyan részletekről nyilatkozott, amelyeket az iratok tartalmaztak, ezért feltételezhető, hogy a tanú nem a saját tapasztalatairól nyilatkozott, hanem a peres iratok ismeretében tett tanúvallomást. A vallomását ezért bizonyítékként nem lehetett volna figyelembe venni. Sérelmezte, hogy az elsőfokú bíróság nem tulajdonított kellő jelentőséget annak, hogy a felperesi tanúk valóban egybehangzóan állították, a termékeknek nem volt rendellenes szaga, sem olyan elszíneződése, amely arra utalt volna, hogy a termékek emberi fogyasztásra alkalmatlanok. A termékek nem megfelelő voltát a gyártmánylapok és a pácolási napló is cáfolta, ezeket az okirati bizonyítékokat az elsőfokú bíróság nem vette figyelembe. Ezzel szemben tényként fogadta el dr. **B.I.**-nak a húsok bomlási idejére vonatkozó tanúvallomását, pedig az valójában véleménynyilvánítás volt egy szakkérdésben. Ezt a véleményt semmi sem támasztott alá, és dr. **B.** tanúvallomása is cáfolta. Dr. **B.** vallomása egyébként bizonyította, hogy az utasításukra történt a termékek megsemmisítése. Egyébként az elsőfokú ítélet a 4. oldalán maga is utal erre, de az FVM rendelet 4. §-a is azt mondja ki, hogy az eljáró hatóság ártalmatlanításra utalja a terméket. Ezen felül pedig a hatósági eljárásban, ha az ellenőrök jelzik a termék ártalmatlanításának szükségességét, az valójában az ellenőrök utasítását jelenti.

Az alperes fellebbezési ellenkérelme az elsőfokú ítélet helybenhagyására irányult.

Rámutatott, hogy a felperes alaptalanul kívánja áthárítani az őt terhelő bizonyítási kötelezettséget az alperesre. Dr. **B.** tanú fellebbezésben hivatkozott vallomásával szemben utalt a vallomás egyéb részeire. Álláspontja szerint a fellebbezésben hivatkozott dokumentumokat az elsőfokú bíróság figyelembe vette, és részletesen értékelte, azok azonban a perbelitől eltérő termékekre és technológiára vonatkoztak. Fenntartotta, hogy a kártérítési felelősségének jogalapja hiányzik, és fenntartotta az elsőfokú eljárás során a kártérítés összegszerűségére tett részletes nyilatkozatát is.

Az elsőfokú bíróság ítéletének nem volt a Pp. 228. § (4) bekezdése szerint fellebbezés hiányában jogerőre emelkedett rendelkezése, ezért az elsőfokú ítéletet a másodfokú bíróság egészében bírálta felül.

A felperes fellebbezése alaptalan.

Az elsőfokú bíróság a bizonyítási eljárást a per eldöntéséhez szükséges mértékben lefolytatta, a tényállást a bizonyítási eljárásnak megfelelően, helyesen állapította meg, és az irányadó jogszabályok megfelelő alkalmazásával helytálló érdemi döntést hozott. A Fővárosi Ítéletábrla az elsőfokú bíróság ítéletének indokaival is lényegében egyetértett, a fellebbezésre tekintettel azokat a következők szerint pontosítja.

A felperes keresete szerint az általa érvényesíteni kívánt jog alapjául előadott jogellenes alperesi magatartás a következő volt. Az alperes ellenőrei a felperesnél hatósági ellenőrzést tartottak,

melynek folytán a peres felek között hatósági jogviszony keletkezett. Az ellenőrzés során megállapították, hogy a fedőpácban lévő húskészítmények hosszú ideje vannak a páclében, és romlottak. Utasították a felperesi üzem dolgozóját, hogy szerezzen be hipót, majd az egyik ellenőr elrendelte hat pácolókádban lévő termék leöntését hipóval, melyet személyesen felügyelt.

Az alperes érdemi védekezése szerint a felek között hatósági jogviszony nem keletkezett, mert az ellenőrzést végzők nem semmisítették meg a felperes termékeit, és arra utasítást sem adtak, a felperesi alkalmazott saját elhatározásából maga semmisítette meg az általa romlottként elismert húsokat.

A keresetben és az ellenkérelemben előadottak alapján tehát vitás volt a peres felek között, hogy a felperesnek ténylegesen kárt okozó magatartásra, a húskészítmények megsemmisítésére a hatósági eljárás keretében került-e sor. Ezt a tényt pedig a Pp. 164. § (1) bekezdése alapján a felperesnek kellett bizonyítania. Az elsőfokú bíróság a bizonyítási kötelezettségről a Pp. 3. § (3) bekezdése szerint a megfelelő tájékoztatást megadta (3. sorszámú jegyzőkönyv).

Ennek a ténynek a bizonyítására a felperes által szolgáltatott bizonyítékok közül kizárólag a felperesi alkalmazottak tanúvallomásai szolgálhattak bizonyítékkul.

Dr. **K.** és **Gy.** azonban e körben érdemi nyilatkozatot tenni nem tudott. **V.** tanúvallomása szerint pedig a felperes üzemvezetője utasította őt arra, hogy hozzon hipót, illetve öntse le a terméket. Ennek okáról, illetve az ellenőrök esetleges utasításáról információról nem rendelkezett. A megsemmisítésre utasítást adó felperesi üzemvezető állította csupán a tanúvallomásában, hogy az alperesi ellenőrök utasították a termék hipóval való leöntésére. Ezzel szemben az alperesi tanúk közül dr. **K.** határozottan állította, hogy a felperes üzemvezetője maga jelezte, hogy az áru megsemmisítésre vár, és annak romlott voltát nem vitatva saját elhatározásából öntötte le hipóval a bomlás szagát árasztó termékeket. Dr. **B.I.** tanúvallomása pedig ezt a vallomást megerősítette. Dr. **B.** tanúvallomása ugyan ellentmondásos volt, az eseményekre nem igazán emlékezett, a felperes fellebbezésében idézettekén kívül azonban azt is előadta, hogy a felperes a romlott termékek saját hatáskörben történő megsemmisítését vállalta. Arra a konkrét bírói kérdésre pedig, hogy a megsemmisítés az alperes utasítására vagy a felperes vállalása alapján történt válaszolni nem tudott. Az üzemvezető vallomását tehát sem a felperesi, sem az alperesi tanúk vallomásai nem támasztották alá, sőt, az még a felperes kereseti tényelőadásaival is ellentétben állt (leöntött kádak száma, az ellenőröknek a termékek minőségére vonatkozó nyilatkozata).

A felek által e körben szolgáltatott bizonyítékokat a Pp. 206. § (1) bekezdése szerint mérlegelve – figyelembe véve azt is, hogy semmilyen ésszerű indok, illetve magyarázat nem merült fel arra a perben, hogy egy megfelelő minőségű termék megsemmisítését az alperesi ellenőrök miért rendelték volna el, és a romlatlan termék megsemmisítésben a felperesi üzemvezető önként miért működött volna közre – nem lehetett bizonyított tényként megállapítani, hogy a húskészítmények megsemmisítésére a hatósági eljárás keretein belül, az alperes ellenőreinek utasítására került sor. Mivel a húskészítmények megsemmisítése a felperes alkalmazottja által a hatósági eljárás keretein kívül történt, ezért erről az alperesnek sem jegyzőkönyvet készítenie, sem határozatot hoznia nem kellett, ezáltal a jegyzőkönyv és a határozat hiánya a bizonyítási kötelezettséget nem fordította meg. A felperes pedig bizonyítási kötelezettsége ellenére – a kifejtettek szerint – nem bizonyította, hogy a kárát nem saját maga, hanem az alperes eljárása okozta. A bizonyítatlanság következményei pedig a Pp. 3. §-ának (3) bekezdése alapján a felperes terhére estek, ezáltal az elsőfokú bíróság helyesen döntött, amikor a felperes keresetét elutasította.

Mindezek alapján a Fővárosi Ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletét a Pp. 253. § (2) bekezdése

alapján helybenhagyta.

A felperes fellebbezése sikertelen volt, ezért a másodfokú bíróság a Pp. 239. §-a folytán alkalmazandó 78. § (1) bekezdése szerint kötelezte az alperes jogi képviselétével felmerült másodfokú perköltség megfizetésére. A másodfokú bíróság az alperest képviselő jogtanácsos munkadíját a bírósági eljárásban megállapítható ügyvédi költségekről szóló 32/2003. (VIII. 22.) IM rendelet 3. § (2) és (5) bekezdése alapján – a (6) bekezdésre figyelemmel az elvégzett munkával arányban álló összegben – állapította meg. A per tárgyára tekintettel le nem rótt fellebbezési illeték megfizetéséről a 6/1986. (VI. 26.) IM rendelet 13. § (2) bekezdése szerint rendelkezett.

Budapest, 2016. június 9.

. Hóbl Katalin s.k.
a tanács elnöke

Egriné dr. Salamon Emma s.k.
előadó bíró

Dr. Bleier Judit s.k.
bíró

A kiadmány hitelül: